

sociaal werk
de kear

Sociaal Werk De Kear aan zet!

Plan van aanpak september 2019-2021

Dé kaders voor de gebiedsplannen

versie 25 juni 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Visie op het sociaal domein	4
3. Rol, werkwijze en reikwijdte sociaal werk	5
4. Bevorderen zelfredzaamheid	7
5. Bevorderen participatie	13
6. Bevorderen mantelzorg	16
7. Versterken inwonerinitiatieven	18
8. Monitoring en verantwoording	21
9. Medewerkers	23
10. Organisatie	25

1. Inleiding

Voor u ligt het plan van aanpak van Sociaal Werk De Kear. Dit plan geeft de kaders weer voor de gebiedsplannen. In dit plan beschrijven we onze visie, kennis, ervaring en werkwijze om, conform gemeentelijke opdracht, in De Fryske Marren inhoud te geven aan het welzijnswerk. Het doel is om iedereen in de gemeente (naar vermogen) mee te laten doen en een sterke, dragende samenleving met goede en toegankelijke voorzieningen te realiseren. Dit doen we samen met inwoners, vrijwilligers, partners en de gemeente als opdrachtgever. We kijken er naar uit om in de gemeente De Fryske Marren uitvoering te geven aan het welzijnswerk voor alle inwoners van 0 tot 100 jaar.

Lopende initiatieven

Het is van belang om als nieuwe organisatie zo snel mogelijk zichtbaar te worden bij de inwoners, zonder dat inwoners het idee krijgen dat alles ineens gaat veranderen. Uitgangspunt daarbij is dat het goede dat in De Fryske Marren is opgebouwd de basis vormt waarop wij verder gaan. Goedlopende initiatieven die inwoners (groepen), vrijwilligers (organisaties) en de gemeente willen behouden zullen in de toekomst voortgezet worden. Conform de opdracht van de gemeente zetten we in ieder geval (een deel van) de werkzaamheden van de Beweeg- en Cultuurcoaches voort en daarmee ook goedlopende projecten als JOGG, het gedachtegoed van Samen Goud, Biners, Mijn Buurtje en de Dag van de Mantelzorg. Ook willen we verder met Buurtbemiddeling, Punt Twa (in de vorm van een VIP), mantelzorgondersteuning, Buurtbakkie met tabletpret, Vrouwenpraat, Sterker 50+, positieve gezondheid en weerbaarheidstrainingen. De vorm waarin dat gebeurt zal niet automatisch dezelfde zijn, omdat onze werkwijze een andere is (zie ook hoofdstuk 3). We hebben nadrukkelijk een andere opdracht van de gemeente meegekregen om meer te 'zorgen dat' in plaats van te 'zorgen voor'. Dat betekent dat we (de organisatie van) bestaande initiatieven onder de loep nemen en de transformatie in gang zetten vanuit dat gedachtegoed.

Bestaande netwerken

Onze rol en houding ten aanzien van de huidige aanbieders, professionals en vrijwilligers is dat we bestaande netwerken in stand houden en waar nodig en gewenst aanpassen en verbeteren. We stellen ons open en constructief op. Het belang van de inwoners staat bij ons altijd voorop. In De Fryske Marren gaat het om het voortzetten of organiseren/faciliteren van onder meer het Breed Overleg en het Jungleoverleg. Wel zullen wij deze netwerkoverleggen in gezamenlijke verantwoordelijkheid op deelname, werkzaamheid en resultaatgerichtheid opnieuw bekijken en met betrokken partijen óf terugbrengen naar oorspronkelijke doelen óf doorontwikkelen.

Communicatie en samenwerking

Het is belangrijk om met alle betrokkenen goed en duidelijk te communiceren en in gesprek te blijven. We investeren in (informatie)bijeenkomsten voor inwoners op zichtbare en openbare plekken, contacten met sleutelfiguren en organisaties, schriftelijke communicatiemiddelen en inzet van sociale media. We onderhouden al opgebouwde relaties met inwoners (groepen), vrijwilligers (organisaties) en ketenpartners en blijven daarin investeren. Op deze manier geven we invulling aan onze verbindende rol en spilfunctie in De Fryske Marren. We willen een betrouwbare partner zijn en blijven.

Investeren in medewerkers

We blijven investeren in onze medewerkers en vrijwilligers door te investeren in hun deskundigheid en vaardigheden, zodat ze de goede dingen goed doen en blijven doen. We werken daarbij vraaggericht en sluiten aan bij de wensen en behoeften van inwoners. Dat betekent ook dat onze medewerkers begrip en respect hebben voor de gemeentelijke en Friese cultuur en de taal verstaan.

Uitwerking in gebiedsplannen

Hoewel we in de voorbereidingsfase al veel gesprekken hebben gevoerd met betrokkenen, hebben we nog lang geen totaalbeeld van alle (inwoners)activiteiten en initiatieven. In dit plan van aanpak zult u dus nog niet concreet op activiteitsniveau teruglezen wat we wel of niet behouden of ontwikkelen. Onze werkwijze is dat we eerst de vragen van inwoners ophalen en beginnen met een verkenning van wat er al is, wat goed loopt en waar behoefte aan is. We borgen het aanbod zoveel mogelijk bij bestaande inwonersstructuren en leggen de verantwoordelijkheid bij inwoners(groepen) neer. Indien gewenst kunnen wij ze daarbij ondersteunen. Ons uitgangspunt is altijd om aan te sluiten bij de wensen en behoeften van de inwoners. We borduren daarbij graag voort op de werkzaamheden en het netwerk van de kwartiermakers. De analyse van deze verkenning zal resulteren in twee gebiedsplannen met daarin de concrete acties specifiek voor dat gebied. Dit plan van aanpak is daarvoor een globale aanzet en geeft richting aan de gebiedsplannen.

Monitoring en verantwoording

Ten aanzien van de monitoring en verantwoording van onze werkzaamheden zullen we op basis van een nulmeting jaarlijks inzicht geven in de mate waarin we de door de gemeente geformuleerde streefwaarden op de verschillende indicatoren hebben gerealiseerd. In maart van dit jaar is door de gemeente een Burgerpeiling gehouden. De uitkomsten hiervan dienen deels als nulmeting. Met de nulmeting wordt de startpositie bepaald. De nulmeting gebeurt bij aanvang van het programma. Op grond van beschikbare gegevens brengen we de waarde van de prestatie-indicatoren in beeld. Het streven is om de percentages daaruit volgend jaar tenminste gelijk te houden. Voor 2020/2021 gaan we vervolgens in gezamenlijkheid met de gemeente op basis van de verschillende uitkomsten reële streefwaarden vaststellen. De eerste rapportage hierover verschijnt eind mei 2020. Voor de werkwijze en aanpak verwijzen we naar hoofdstuk 8.

2. Visie op het sociaal domein

In de visie op het sociaal domein van de gemeente De Fryske Marren zijn eigen verantwoordelijkheid van inwoners en hun zelforganiserend en probleemoplossend vermogen kernbegrippen. Onze manier van werken sluit daar nauw op aan. Inwoners hebben de regie, wij voegen ons zoveel mogelijk bij hun ideeën en initiatieven. Daarbij vervullen we een verbindende rol. Zo zijn we in staat om inwoners te ondersteunen en de basisvoorzieningen te versterken. We zetten ons in om inwoners te stimuleren om in beweging te komen en mee te doen. Wij nodigen inwoners hiertoe actief uit en bieden ondersteuning op maat. Draagkracht in de samenleving neemt zo toe en er wordt minder beroep gedaan op de professionele hulp. We hebben praktijkervaring met deze manier van werken in twaalf gemeenten in Groningen, Drenthe en Overijssel waar wij onder meer het welzijnswerk uitvoeren. Door de combinatie van zelfstandige lokale uitvoeringsorganisaties en de kracht van samenwerking binnen de Tintengroep kunnen wij extra onderzoek- en ontwikkelcapaciteit inzetten op maatschappelijke opgaven. Trainen en ontwikkelen van kennis en vaardigheden van onze medewerkers én onze vrijwilligers staan hoog in het vaandel. Het is de basis om inzet voor inwoners voortdurend af te stemmen op hun vraag. Maatwerk, kosteloos, dichtbij en laagdrempelig. De visie op sociaal werk van Sociaal Werk De Kear is ontwikkeld op basis van het gedachtegoed van de filosofe Martha Nussbaum. De drie pijlers zijn:

- Alle mensen hebben waarde in zichzelf; ieder mens heeft de potentie om zich (verder) te ontwikkelen en te leren (beter) om te gaan met de situatie waarin iemand zich bevindt.
- De mens is een sociaal wezen en geneigd zich met anderen verbonden te voelen, wil erbij horen en verantwoordelijkheid nemen in de bijdrage aan de samenleving.
- Wij willen bijdragen aan de inclusieve samenleving

Onze visie vertalen we in de concepten positief welbevinden, positieve gezondheid en zelfwerkzaamheid. *Positief welbevinden* (een begrip van dr. Joris Slaets) en *positieve gezondheid* (een concept van dr. Machteld Huber) vormen samen het uitgangspunt van waaruit wij mensen benaderen. Dat betekent dat we ons richten op wat iemand plezierig vindt, belangrijk vindt en wat hij of zij graag zou willen (positief welbevinden). Bovendien spreken we het vermogen van inwoners aan om met uitdagingen die ze tegenkomen om te gaan (positieve gezondheid). We zijn ervan overtuigd dat mensen weten wat kwaliteit van leven voor hen betekent. Iedereen kan kwetsbaar zijn en wij willen mensen ondersteunen om in die situatie hun mogelijkheden te zien en te ontwikkelen. *Zelfwerkzaamheid* (een concept van prof. dr. Hans van Ewijk) houdt in dat iemand in staat is op eigen kracht iets te doen. Dit vermogen komt niet altijd en bij iedereen spontaan tot uiting. Gerichte professionele interventies kunnen bijdragen aan ontwikkeling van die zelfwerkzaamheid.

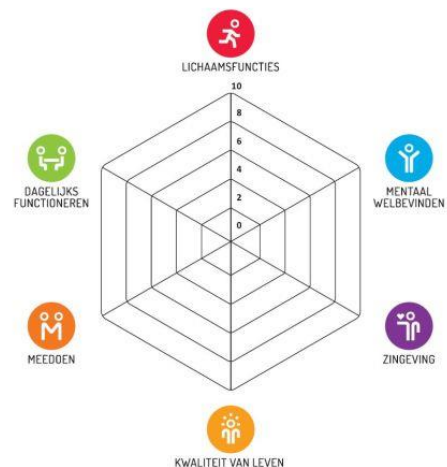
3. Rol, werkwijze en reikwijdte sociaal werk

Sociaal Werk De Kear werkt oplossingsgericht. Haar organisatiewaarden zijn: ondernemend, verbindend en professioneel. We kiezen daarbij voor een integrale benadering van inwoners, inwonersgroepen en hun vraagstukken. Dat betekent samenhang tussen vraagstukken in verschillende leefdomeinen en in samenwerking met belangrijke partijen. We scholen en bege leiden onze medewerkers hierin. Hieronder beschrijven we enkele uitgangspunten in onze manier van werken.

1. Samenlevingsopbouw voor een vitale gemeenschap

Binnen ons werk zien we een toenemende vraag naar een andere vorm van buurt- en opbouwwerk. In onze visie op samenlevingsopbouw zien we lerende inwoners in een vitale, gezonde en veilige buurt. Daarin is nagedacht over gezamenlijke kernwaarden van een dorp of kern. In de gezonde en vitale buurt bestaat een sociale infrastructuur waarin voorzieningen met elkaar zijn verbonden. Informele partijen, inwoners en vrijwilligersorganisaties hebben een sterke basis en zijn betrokken bij hun dorp of kern. De gezonde en vitale buurt heeft een sterk preventief karakter. Individuele problemen worden er sneller gesignaleerd, vroeg erbij zijn is belangrijk om zware problematiek te verminderen. Wij scholen onze medewerkers voor de vitale gemeenschap, waaronder Signs of Wellbeing, Presentiebenadering, Sociale Netwerkversterking, Community Based werken (ABCD) en Oplossingsgerichte benadering, allen gericht op buurtgericht werken. Daarnaast sluiten we aan bij het referentiemodel gericht op collectieve activiteiten dat in ontwikkeling is binnen Tinten.

Welzijnswerk in de samenleving betekent voor Sociaal Werk De Kear verder werken met wat er al is. Aansluiten bij bestaande inwonersgroepen, besturen van dorpsbelangen en vrijwilligersorganisaties en zo nodig hun zelforganisatie versterken. Collectieve activiteiten in eigen dorp of kern, door inwoners georganiseerd, geven kleur aan de samenleving. Ze kunnen het platform zijn om thema's zoals armoede, gezondheid en beweging niet alleen preventief onder de aandacht te brengen, maar ook uit te voeren. We sluiten aan bij de initiatieven en vragen van inwoners. Wij faciliteren en adviseren waar nodig om initiatieven op te zetten, voort te zetten en verder te ontwikkelen. De methodiek van positieve gezondheid die in onze stichtingen al een aantal jaren wordt toegepast, heeft als doel in kaart te brengen waar de ruimte zit om het welbevinden te vergroten. Bewustwording van de eigen situatie staat centraal tijdens het zelf invullen van het bij de methodiek behorende spinnenweb.

Dat geeft mogelijkheden om op een andere manier met vragen en zorgen om te gaan en waar mogelijk de eigen situatie te verbeteren.

2. Outreachend werken

Door outreachend te werken kunnen inwoners ons makkelijk benaderen en is het contact laagdrempelig. We zitten niet op kantoor en wachten niet af. We gaan naar de inwoners toe, we stappen erop af, zijn zichtbaar op straat en in de dorpen en kernen. Zo signaleren we sneller en kunnen we eerder handelen. We weten dat inwoners zich graag individueel of collectief inzetten voor hun eigen leefomgeving. Dit is vooral in plattelandsgemeenten het geval. Het vormt de basis voor dorpsbelangen, dorpshuizen en buurtgebouwen en sport en cultuur. We begeleiden inwoners bij het beheren van de voorzieningen in hun dorp. Hierin werken we nauw samen met de dorpencoördinatoren en kwartiermakers. Ook voor jongeren werken we vindplaatsgericht. We zijn op straat, school en daar waar jongeren en hun ouders samenkomen. We leggen actief contact en zijn ook op pad zonder directe afspraken. We zijn een vertrouwd gezicht op scholen, sportclubs, plekken in de openbare ruimte, maar ook op social media. We zijn door onze consequente aanwezigheid makkelijk aanspreekbaar voor jongeren en hun ouders.

3. Gebiedsgericht werken

Aansluiting vinden bij de inwoners is nodig voor effectief sociaal werk. We werken met het principe zichtbaar, laagdrempelig en dichtbij. Met een vast team in een gekaderd gebied zijn wij vertrouwde gezichten voor inwoners. We kennen de inwoners, het gebied met haar sociale kaart en andere organisaties en vrijwilligers in het gebied. We weten wat er leeft, werken vraaggericht en zijn al ert op vroegtijdige signalering van problemen.

In de gebiedsteams zijn verschillende specialisaties vertegenwoordigd. In hoofdstuk 9 beschrijven we de samenstelling van de teams met hun functionarissen. Wij werken met twee gebiedsteams vanuit de kernen Joure en Lemmer, die samen de hele gemeente bestrijken. De omvang en samenstelling van het team is eveneens beschreven in hoofdstuk 9 en is gebaseerd op de grootte van het gebied, het aantal inwoners en specifiek de mate waarin welk onderdeel van het welzijnswerk nodig is. Maatwerk leveren dat past bij de cultuur, situatie en wensen van de afzonderlijke dorpen of kernen is belangrijk. We willen daarbij het goede wat er al is behouden. We halen per gebied de vragen van inwoners en signalen op, maken een gebiedsanalyse en stellen op basis daarvan gebiedsplannen op waarin de concrete activiteiten benoemd zijn.

4. Samenwerken met het Sociaal Wijkteam

Ontwikkelingen vanuit het maatschappelijk werk zijn belangrijk voor het welzijnswerk. Andersom moet het maatschappelijk werk goed op de hoogte zijn van de activiteiten en werkzaamheden van het welzijnswerk. Het maatschappelijk werk op het gebied van zorg en ondersteuning, werk en inkomen en jeugd en gezin is in De Fryske Marren ondergebracht in het Sociaal Wijkteam. We hechten daarom aan korte lijnen met het Sociaal Wijkteam, zodat op- en afschalen van zorg en ondersteuning zo effectief en efficiënt mogelijk kunnen zijn. Door goed samen te werken kunnen stevige verbindingen worden gelegd tussen formele en informele zorg, mantelzorgondersteuning en respijtzorg of andere vormen van vrijwilligershulp.

We vervullen een spilfunctie in het voorliggend veld, zoals de basisvoorzieningen en deelname aan collectieve activiteiten. Zo zorgen we dat er meer gebruik wordt gemaakt van deze ondersteuningsvormen en de basisvoorzieningen om specialistische zorg te beperken. Het zal vooral nodig zijn om medewerkers in het Sociaal Wijkteam te laten zien en ervaren wat de kracht, meerwaarde en effecten zijn van het aansluiten bij lokale, kleinschalige, buurtgerichte, collectieve voorzieningen. Om een goede inschatting te maken over doorverwijzen, toeleiden en/of afschalen moet het Sociaal Wijkteam wel het vertrouwen hebben dat het de vraag van de gezinnen/kinderen voldoende beantwoordt.

Direct in september organiseren we daarom kennismakingsbijeenkomsten met de drie Sociale Wijkteams waarin we samenwerkingsafspraken maken. Daarnaast zal er, zeker in de beginfase, regelmatig overleg zijn tussen de directeur van De Kear en de drie teamleiders om elkaar en elkaars werkzaamheden te leren kennen en de voortgang van de samenwerking te monitoren.

Leeswijzer

Bovenstaande geeft de wijze aan waarop De Kear als vanzelfsprekend werkt. In de volgende vier hoofdstukken beschrijven we hoe wij op inhoud gaan bijdragen om de doelen van de gemeente te realiseren. Een sterke, dragende samenleving met goede en toegankelijke basisvoorzieningen in De Fryske Marren en waarin iedere inwoner (naar vermogen) mee kan doen. Aan de hand van de vier geformuleerde subdoelen van de doelenboom geven we kort aan wat onze visie hierop is, welke methodieken we daarvoor inzetten, welke speerpunten en resultaten hieruit voortvloeien en welke ambities van de gemeente we hierbij realiseren (prestatie-indicatoren). Daarbij werken we altijd vanuit en sluiten we aan bij wat speelt in de dorpen en kernen. De specifieke concretiseringslag per gebied zal vanaf september met de teams worden gemaakt, resulterend in twee gebiedsplannen.

4. Bevorderen zelfredzaamheid

Doel

Inwoners wonen langer zelfstandig en ervaren geen beperking in de mate waarin ze kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

Visie

Inwoners zijn zoveel mogelijk zelfstandig en zelfredzaam. Ze voeren zelf de regie met betrekking tot de fysieke, sociale en emotionele uitdagingen in het leven. Voor hen die dit (nog) niet kunnen is ondersteuning mogelijk.

Onze methodische aanpak in het welzijnswerk

Om de zelfredzaamheid van inwoners te bevorderen zetten we in op beschikbare en toegankelijke informatie, aandacht voor zingeving en draagkracht, sociale netwerkversterking, senioren-voorlichting, samenwerking met huisartsenpraktijken, bewustwording in de gezondheidsbeleving, sport, bewegen en cultuur als middel, kansgericht outreachend jongerenwerk, vergroten van de weerbaarheid bij kinderen en jongeren en vroegsignalering laaggeletterdheid. Hieronder volgt een toelichting op alle onderdelen.

a. Beschikbare en toegankelijke informatie

Alle medewerkers geven in hun dagelijkse contacten met inwoners gevraagd en ongevraagd informatie en advies. Actuele informatie over wonen, welzijn, (vrijwilligers)werk, regelhulp, mantelzorg, gezondheid, cultuur en sport is voor inwoners ook te vinden op de website van De Kear. Met links naar relevante websites zoals de digitale gemeentegids en het digitale platform van en voor inwoners dfmcentraal.nl. Medewerkers hebben op gebieds-, dorps-, buurt-, en straat niveau uitgebreide kennis van de sociale kaart, zowel formeel als informeel van vrijwilliger- en inwoners-initiatieven. Onze kracht ligt juist in het kennen en bekend zijn met de kleine informele netwerken en activiteiten. Op die manier kunnen we laagdrempelige verbindingen leggen om het informele netwerk in de buurt te versterken. We kennen de mensen, weten wat er leeft en speelt en leggen actief verbindingen. Daarmee bouwen we aan een inclusieve samenleving. Wie informatie zoekt wordt gericht verwezen of krijgt in een gesprek antwoord op vragen. We hebben ook aandacht voor de vaardigheden om informatie te begrijpen, de juiste weg te vinden en dat alles toe te passen. Bij sommige mensen spelen sterke emoties die behoorlijk belemmerend kunnen zijn. Juist dan is het goed om het niet alleen te hoeven doen en emotionele drempels te bespreken en overwinnen.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- De website van Sociaal Werk De Kear is operationeel en voorzien van relevante informatie voor inwoners;
- De website van Sociaal Werk De Kear is gekoppeld aan dfmcentraal.nl;
- Sociaal werkers zijn lokaal actief, bekend en benaderbaar;
- Sociaal werkers hebben kennis van de sociale kaart (formeel en informeel) en weten waarvoor ze bij wie terecht kunnen en of naar kunnen verwijzen;
- Meer inwoners hebben kennis van de sociale kaart en helpen elkaar bij het vinden van de juiste informatie, organisaties en initiatieven;
- Er zijn samen met inwoners meer algemene voorzieningen en/of ontmoetingsplekken gecreëerd die zichtbaar zijn via dfmcentraal.nl;
- Er zijn meer inwoners met elkaar in contact, ze weten elkaar goed te vinden op de momenten dat ze elkaar nodig hebben en maken gebruik van elkaars kwaliteiten;
- Meer zorgaanbieders maken gebruik van algemene voorzieningen en informele ondersteuning.

b. Zingeving en draagkracht

We zijn gericht op het collectief bespreken van thema's als gevolg van verdriet en rouw, werkloosheid of echtscheiding. We brengen (bondgenoten) contacten of verbindingen tot stand door middel van groepsactiviteiten en trainingen. We activeren inwoners om zelf verbindingen te leggen en zelf samen te organiseren waar ze behoefte aan hebben. Specifiek geschoolde vrijwilligers organiseren inwonersbijeenkomsten om in gesprek te gaan over verlies en rouw. Naast de zingeving en veerkracht in het persoonlijk leven, is er soms behoefte om te praten over morele of ethische vraagstukken. Dat kan in het eigen netwerk of door in contact te komen met mensen die je niet direct in je eigen kring tegenkomt. Na een peiling van behoeften en mogelijkheden wil De Kear mensen bij elkaar brengen die dit zelf gaan organiseren.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Er is inzicht in de behoefte en mogelijkheden onder inwoners om elkaar te ondersteunen op thema's als verlies, rouw en echtscheiding;
- Inwoners hebben zelf groepsactiviteiten of -bijeenkomsten georganiseerd op de thema's die zij belangrijk vinden en/of bondgenotencontacten zijn tot stand gebracht;
- Er is gebruik gemaakt van de kennis en ervaring die in de samenleving zelf aanwezig is, bijvoorbeeld bij ervaringsdeskundigen of door middel van lotgenotencontact;
- Vrijwilligers zijn op deze thema's specifiek geschoold.

c. Sociale netwerkversterking

De Kear is dichtbij en toegankelijk voor iedereen met vragen of zorgen over het dagelijks functioneren en de eigen zelfredzaamheid. Inwoners weten ons te vinden en wij gaan op pad. We spreken inwoners het liefste thuis, in hun eigen omgeving. Sociale netwerkversterking wordt ingezet om zelfwerkzaamheid van inwoners te vergroten. Deze methode helpt individuele hulpvragen in kaart brengen, bespreekbaar te maken en kan worden ingezet bij bijeenkomsten van groepen inwoners. We werken vanuit het principe dichtbij en op maat en zijn gericht op de vraag van alle (groepen) inwoners die een beperking ervaren. Die vraag beantwoorden we zoveel mogelijk met behulp van de inwoners zelf en de mensen en voorzieningen die dichtbij zijn. Is er maatschappelijk werk of meer specialistische hulp of een voorziening nodig? Dan kan dit door de integrale samenwerking met het Sociaal Wijkteam snel worden besproken. Dit overigens zonder de hulp van het eigen netwerk uit het oog te verliezen. Om zelfredzaamheid te vergroten stimuleren we de sociale samenhang in dorpen en kernen en versterken we collectieve voorzieningen. De Kear werkt hierbij als spil in het netwerk. We staan naast de inwoners en praten niet over ze maar met ze, ook in samenwerking met andere organisaties. We zijn ervoor vrijwilligers en mantelzorgers en creëren zo de voorwaarden voor informele

ondersteuning en respijtzorg. We leggen verbinding tussen de inwoners, professionele zorg, mantelzorgers en vrijwilligers. Bij elkaar brengen van zowel formele als informele partijen leidt vaak tot bijzondere en effectieve projecten.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
--

▪ Sociale netwerkversterking is ingezet om de zelfwerkzaamheid en het welbevinden van (groepen) inwoners te vergroten;   ▪ Sociale samenhang in dorpen en kernen is vergroot en collectieve voorzieningen zijn versterkt;   ▪ Voorwaarden voor informele ondersteuning en respijtzorg zijn gecreëerd en er is een goed lopende verbinding tussen professionele zorg, mantelzorg en vrijwilligers (mede op basis van de gemaakte samenwerkingsafspraken in het kader van Thuis in de Wijk);   ▪ Er wordt meer gebruik gemaakt van algemene voorzieningen.

d. Seniorenvoorlichters: een belangrijke schakel in de zorg voor ouderen

Het aantal ouderen in De Fryske Marren stijgt. Seniorenvoorlichters vervullen een belangrijke signaleringsfunctie in de ambitie om inwoners van 75 jaar en ouder zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Tijdens een bezoek aan huis geven getrainde vrijwillige voorlichters ouderen informatie over mogelijkheden rondom regelingen, wonen, activiteiten, sociale contacten, gezondheid en mobiliteit. Zo kunnen seniorenvoorlichters zorgen voorkomen of wegnemen bij ouderen. Tegelijkertijd kunnen zij in beeld brengen wat er speelt zodat als het nodig is tijdig actie wordt ondernomen om de zelfredzaamheid in het dagelijks functioneren te ondersteunen.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
--

▪ Vrijwillige seniorenvoorlichters zijn geworven en getraind;   ▪ Inwoners van 75 jaar en ouder zijn door seniorenvoorlichters bezocht om relevante informatie te verstrekken en vroegtijdig knelpunten in de zelfredzaamheid te signaleren;   ▪ Knelpunten in de zelfredzaamheid van ouderen zijn vroegtijdig gesignaleerd en zo nodig is passende (formele of informele) ondersteuning ingezet of is togeleid naar collectieve (inwoners)activiteiten.

e. Samenwerken in de huisartsenpraktijk

Om de ambitie om minder inwoners beperkingen te laten ervaren te realiseren, is samenwerking met huisartsenpraktijken belangrijk. Inwoners komen lang niet altijd bij de huisarts met medische klachten. Onderzoek toont aan dat veel mensen de huisarts bezoeken met psychosociale problematiek, soms in combinatie met een medische klacht of chronische ziekte. Denk aan diabetes, overgewicht, verslavingsproblematiek, eenzaamheid, verlies en rouw.

Met de Welzijn op Recept methodiek verwijst de huisarts patiënten met een vraag buiten zijn medische taak door naar een medewerker van De Kear. Die is aanwezig in de praktijk en gaat met de patiënt in gesprek. Ervaring leert dat toegang via de huisarts werkt en dat de huisarts zelf meer zicht krijgt op mogelijkheden voor patiënten vanuit welzijnswerk. Reden genoeg waarom wij willen onderzoeken of er draagvlak is om Welzijn op Recept met betrokken partijen te ontwikkelen. De huisartsenpraktijk in Lemmer heeft hier al ervaring mee, deze nemen we graag mee in de doorontwikkeling. Om samen ook voor kwetsbare ouderen zelfredzaamheid te versterken, is intensieve samenwerking tussen de formele en informele zorg belangrijk. De Kear kan vooral van toegevoegde waarde zijn als verbinder tussen beroepskrachten, mantelzorgers, vrijwilligers, buur(t)contact en bij passende activiteiten dichtbij huis. Wij kunnen de kwetsbare ouderen laten zien waar ze mee kunnen doen aan activiteiten in de omgeving.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Samenwerking met de huisartsenpraktijken en POH is geïntensiveerd;
- Kennis bij huisartsen/POH over mogelijkheden welzijnswerk en gebruik van algemene voorzieningen is vergroot;
- Er ligt een voorstel om Welzijn op Recept als methodiek in te zetten, waarna buurtwerkers één of meer dagdelen aanwezig zijn in de praktijk en met (groepen) patiënten in gesprek gaan over welzijn gerelateerde klachten;
- Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van professionele ondersteuning naar informele ondersteuning met vrijwilligers;
- Er wordt meer gebruik maken van het eigen netwerk en deze is vergroot.

f. Bewustwording gezondheidsbeleving

Het spinnenweb van Positieve Gezondheid (zie pagina 5) helpt gezondheid en welbevinden bespreekbaar maken. Niet mee kunnen doen ontstaat vaak door beperkingen die een inwoner in de gezondheid ervaart. Door die bespreekbaar te maken ziet hij of zij kansen en mogelijkheden die er wél zijn en krijgt zo meer regie en grip op de eigen situatie en problemen. De visie van Machteld Huber op de beleving van gezondheid en welbevinden brengen we in praktijk in het sociaal werk.

Bewustwording van de eigen situatie staat, tijdens het zelf invullen van het spinnenweb, centraal.

Inwoners brengen hiermee op zes pijlers in kaart hoe zij zelf hun gezondheid ervaren (dagelijks functioneren, sociaal maatschappelijk functioneren, kwaliteit van leven, lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving). Zo kun je gezondheid breder zien en werkt het integrerend en ontschottend tegelijk. Er ontstaan mogelijkheden om op een andere manier met vragen en zorgen om te gaan en waar mogelijk de eigen situatie te verbeteren.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Het spinnenweb van Positieve Gezondheid is ingezet als instrument om beleving van gezondheid en welbevinden van inwoners in kaart te brengen;
- Inwoners zijn actief aan de slag met positieve gezondheid aansluitend bij hun belevingswereld en behoeften;
- Inwoners hebben zelf initiatieven rondom gezondheid en welbevinden ontwikkeld en maken meer gebruik van elkaars kennis en ervaring;
- De samenwerking met de GGD, gezondheidsbevorderaars en jeugdverpleegkundigen is versterkt, met name in het verbinden en afschalen en om vraaggericht kennis en kunde te delen;
- Initiatieven met huisartsen in het kader van positieve gezondheid (Lemmer) en gezondheid in de wijk met buurtwerkers sport en cultuur (BSC's) (Joure) zijn voortgezet;
- Het project Positieve Gezondheid in Joure door jongerenwerk is, samen met de jongeren zelf, verbreed naar meer thema's.

g. Sport, bewegen en cultuur als middel en de inzet van buurtwerkers sport en cultuur

Conform het programma van eisen zetten we BSC's in die inwoners verbinden aan sportverenigingen en culturele organisaties en -activiteiten. De vorm waarin zal anders zijn, passend bij de transformatieopdracht die de gemeente ons heeft gegeven. Dat betekent dat sport en cultuur minder als doel en meer als middel ingezet wordt om andere doelen te bereiken. Bijvoorbeeld het netwerk van inwoners versterken en doelen op het vlak van welbevinden, persoonlijke ontplooiing, zingeving en meedoen vanuit het gedachtegoed van een inclusieve samenleving. De BSC's hebben een faciliterende en ondersteunende rol bij het duurzaam versterken en innoveren van inwonersinitiatieven en aanbod van huidige aanbieders op het vlak van cultuur en gezonde leefstijl. Daarnaast zijn zij de verbindende factor tussen inwoners en voorzieningen al dan niet aan de hand van thema's als eenzaamheid, laaggeletterdheid of positieve gezondheid.

Alles aansluitend bij de wensen en behoeften van de inwoners zelf. Sport en bewegen als middel wordt ook ingezet voor inwoners met een lichamelijke of geestelijke beperking. Vanuit de gedachte van een inclusieve samenleving waarin alle inwoners mee kunnen doen, zal inzet plaatsvinden. We sluiten aan bij de activiteiten die er zijn in de gemeente. (Sport)verenigingen kunnen ondersteund worden bij het mogelijk maken van aangepast sporten. Daarnaast denken we ook aan de inzet van een ervaringsdeskundige.

Sport, bewegen en cultuur staat op de agenda van elke medewerker. Waar nodig vertellen we jongeren over mogelijkheden van het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Verder is er rondom sport en bewegen conform het programma van eisen speciale aandacht voor jongeren met overgewicht. Hiervoor voeren we met de regisseur en andere partners het plan van aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) uit.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
<ul style="list-style-type: none"> ▪ De opdracht in het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties en inzet van de buurtwerkers sport en cultuur is voortgezet (8,2 fte); ▪ Het project Samen Actief wordt eind 2019 geëvalueerd en eventueel bijgesit passend bij onze opdracht; ▪ Er heeft een transformatie plaatsgevonden naar inzet van sport en cultuur als middel om: <ul style="list-style-type: none"> - een leven lang inclusief sporten, bewegen en beoefenen van culturele activiteiten te stimuleren; - lokale verbindingen tot stand te brengen tussen voorzieningen, onderwijs/bsso, kinderopvang, brede school, sport- en cultuurverenigingen, buurtwerk en gezondheid (denk ook aan verbinding op thema's zoals armoedebeleid, laaggeletterdheid, eenzaamheid, positieve gezondheid, pesten, statushouders, etc. gericht op verschillende doelgroepen); - sport-, beweeg-, cultuuraanbieders duurzaam te versterken en te innoveren; - in contact te komen met inwoners en vroegtijdig vragen of problemen op te pakken, aansluitend bij de wensen en behoeften van inwoners; - inwonersinitiatieven en participatie te stimuleren en te versterken.   ▪ Er heeft een transformatie plaatsgevonden naar een meer faciliterende rol van de BSC's; ▪ Sport, bewegen en cultuur zijn ingezet als middel om het welbevinden van inwoners te vergroten; ▪ Plan van aanpak JOGG is uitgevoerd.

h. Kansgericht outreachend jongerenwerk

Kansgericht jongerenwerk gaat uit van de talenten van jongeren. Maatschappelijk is een verschuiving te zien in de vrijetijdsbesteding van tieners en jongeren. Een centrale ontmoetingsplaats zoals een jongerencentrum is voor sommige groepen nog belangrijk. Conform het programma van eisen zal De Kear in ieder geval de huisvesting van Jongerencentrum X-it in Joure beheren. Graag bespreken we met de jongeren zelf hoe we de bestaande contacten en activiteiten vanuit het jongerencentrum zoveel mogelijk kunnen continueren en waar wenselijk aanpassen of uitbreiden.

Door outreachend te werken weten we wat er speelt. We activeren jongeren om naast school of werk zelf activiteiten te organiseren of eraan mee te doen. Sport en bewegen horen daarbij. Maar ook stimuleren van politieke betrokkenheid middels het project 'Jong in DFM'. We inventariseren de actuele vrijetijdsbesteding van jongeren, wat ze doen en wat ze ervan vinden. Ook kijken we samen met jongeren wat mogelijk is. Hierbij betrekken we waar nodig de inwoners en ketenpartners. De buurtwerkers nemen deel aan het overleg/convenant 'Jongeren op Straat' onder regie van de gemeente waar ingezet wordt op een gezamenlijke aanpak overlast en preventieve activiteiten met politie, gemeente en buurt-/jongerenwerk.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Behoeften van en mogelijkheden voor jongeren (inclusief huidige activiteiten) zijn geïnventariseerd en samen met jongeren vertaald in een uitvoeringsplan;
- Behoeften van en mogelijkheden voor de jongerenaccommodaties X-it en PAC zijn geïnventariseerd en samen met jongeren vertaald in een uitvoeringsplan;
- Jongeren organiseren hun eigen activiteiten, inspeland op de talenten van jongeren;
- Jongeren nemen deel aan activiteiten en talenten worden benut;
- Verbinding onderwijs/PSZ en welzijn en samenwerking met andere betrokken partijen (al dan niet rondom thema's) zijn versterkt;
- Rondom basisscholen zijn samen met de wijk en verenigingen programma's/projecten opgezet;
- Samenwerking met de organisaties die gehuisvest zijn in de Brede school Joure is versterkt;
- De samenwerking met politie rondom de jeugdketen is versterkt;
- Jongerenwerk in Lemmer en Balk is uitgevoerd en goedlopende projecten zijn gecontinueerd.

i. Weerbaarheid van kinderen en jongeren vergroten

Voor kinderen en jongeren verzorgen we, op basis van de geïnventariseerde vraag en behoefte, weerbaarheidstrainingen en/of groepstrainingen zoals Rots en Water. Deze worden door de BSC's, in samenwerking met de jeugdigen zelf, ontwikkeld en aangeboden. Bij dit soort vragen gaat het om preventie, advies en korte gerichte ondersteuning. Er is altijd sprake van maatwerk.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Weerbaarheidstrainingen als Rots en Water zijn afhankelijk van de inventarisatie in samenwerking met de jeugdigen en scholen georganiseerd;
- Kinderen die hebben deelgenomen voelen zich steviger en weerbaarder.

j. Vroegsignalering van laaggeletterdheid

Niet goed kunnen lezen of schrijven, schoolverzuim door problemen, weinig zelfvertrouwen omdat je wordt gepest, geen passende opleiding hebben afgemaakt en dus moeilijk aan het werk komen. Problemen die we graag zo snel mogelijk signaleren om al in het begin in te kunnen spelen op deze signalen en ze (formeel of informeel) te ondersteunen. Hoe eerder problemen bekend en bespreekbaar zijn, hoe groter de kans op een oplossing. We willen onderzoeken wie deze mensen zijn, wat ze bezighoudt, welke kwaliteiten, wensen, verlangens ze hebben en welke manieren ze hebben gevonden om zichzelf als laaggeletterde in deze samenleving staande te houden. Het percentage laaggeletterden in De Fryske Marren ligt met 11-13% rond het landelijk en Fries gemiddelde. Laaggeletterden blijken oververtegenwoordigd onder mensen die niet aan vrijwilligerswerk doen, het gevoel hebben weinig invloed te kunnen uitoefenen op de politiek, weinig vertrouwen in de medemens hebben en zeggen over een minder goede gezondheid te beschikken. De Kear wil daarom juist deze groep inwoners ondersteunen en betrekken bij inwonersinitiatieven. We willen bestaande inwonersinitiatieven in kaart brengen en daarbij aansluiten wanneer gewenst. Inwoners willen we zoveel mogelijk activeren en faciliteren om nieuwe initiatieven te ontwikkelen. We willen inwoners met elkaar in contact brengen en gebruik maken van hun kwaliteiten. Daarnaast willen we, om laaggeletterdheid te bestrijden, graag aansluiten bij het bestaande netwerk van organisaties die in deze vraagstukken een opdracht hebben en een brugfunctie vervullen tussen deze organisaties en inwoners (initiatieven). We willen daarin samen optrekken en onderzoeken hoe we meer aan kunnen sluiten bij inwonersinitiatieven. We willen effectief samenwerken met het Digi-Taalhuis van de bibliotheken en de onderwijsinstanties.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Laaggeletterdheid wordt vroegtijdig gesignaleerd en laaggeletterden ontvangen eerder passende ondersteuning;
- Er is in kaart gebracht wie de laaggeletterden zijn en welke wensen en behoeften zij hebben;
- De samenwerking met en de rol in het sociaal domein van bibliotheken is versterkt;
- Sociale uitsluiting van laaggeletterden is verminderd;
- Inwoners zetten bestaande initiatieven voort en ontwikkelen nieuwe initiatieven gericht op laaggeletterdheid;
- Inwoners zijn met elkaar in contact gebracht en ondersteunen elkaar op dit thema;
- De samenwerking met ketenpartners rondom dit thema is versterkt;
- De rol van welzijn bij onderwijsachterstanden is versterkt;
- Buurtbakkie met Tabletpret, Sterker 50+ en Vrouwenpraat zijn voortgezet.

Prestatie-indicatoren

Uiteindelijk resulteert onze inzet in het behalen van de ambities die door de gemeente geformuleerd zijn:

- Toename percentage zelfstandig wonende personen van 75 jaar en ouder;
- Toename percentage inwoners dat zelfstandig woont met beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen;
- Afname percentage inwoners dat beperkingen ervaart met lichamelijke gezondheid, fysiek functioneren (bewegen), geestelijke gezondheid, taal/cultuur, financieel, gevoel van niet thuishoren;
- Toename percentage inwoners met mogelijkheid om voor zorg en hulp terug te vallen op een netwerk;
- Afname percentage inwoners dat gebruik maakt van individuele voorzieningen;
- Afname percentage jongeren met jeugdhulp.

5. Bevorderen participatie

Doel

Inwoners hebben een zinvolle dagbesteding en hebben betekenisvolle sociale contacten.

Visie

Iedereen kan meedoen in de samenleving, ongeacht leeftijd, levensstijl of beperking. Inwoners kijken daarbij naar elkaar om en dragen zorg voor elkaar.

Onze methodische aanpak in het vrijwilligerswerk

Om de participatie van inwoners te bevorderen zetten we in op de ondersteuning van vrijwilligers (organisaties), maatschappelijke activering, de aanpak van eenzaamheid en zingeving (gedachtegoed Samen Goud) door het tot stand brengen van betekenisvolle contacten en de aanpak van armoede en sociale uitsluiting. Hieronder volgt een toelichting op alle onderdelen.

a. Vrijwilligers: onmisbaar in een inclusieve samenleving

Actief meedoen in de samenleving maakt mensen gezond en andersom. Een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen ontstaat zeker niet vanzelf. Sociale cohesie, betrokken inwoners en vrijwilligers zijn voorwaarden. Nu ondersteunt Punt Twa vrijwilligers en vrijwilligersverbanden in De Fryske Marren. We willen dit voort gaan zetten in de vorm van een Vrijwilligers Informatie Punt (VIP). De coördinator van het VIP ziet toe op goede en toegankelijke dienstverlening. We betrekken vrijwilligers die de basistaken willen uitvoeren. Medewerkers voeren al dan niet in samenwerking met ketenpartners in hun gebiedsteam de lokale begeleiding van (getrainde) vrijwilligers uit.

Het project Samen Goud loopt tot eind 2019. In deze periode werken we nauw samen om de eenzaamheid onder ouderen te verminderen. Ondertussen ontwikkelen we een aanpak tegen eenzaamheid gericht op een bredere doelgroep waarbij ook ingezet wordt op thema's als netwerkversterking en inclusieve samenleving. Uit de burgerpeiling blijkt namelijk dat eenzaamheid ook een veelvoorkomend probleem bij jongeren is.

Wij brengen de inwoner met een hulpvraag en inzet van een vrijwilliger samen om zo de stap naar deelname aan activiteiten in de eigen omgeving kleiner te maken. Steeds meer mensen willen 'moeilijker' vrijwilligerswerk doen dat een beroep doet op hun (vak)kennis en ervaringen. Mensen met schulden begeleiden of mensen met een beperking, lichamelijke handicap of psychosociale problemen helpen. Maar ook rouwverwerking of vrijwillige respijtzorg. Dat laatste vraagt om specifieke kennis over omgaan met mensen met een chronische ziekte, alzheimer, autisme of een andere beperking. Scholing is daarom een belangrijk onderdeel van vrijwilligersbegeleiding. In samenwerking met Vitaal Vrijwilligerswerk en de Vrijwilligers Academie Fryslân willen we vrijwilligers scholen op basis van wat zij nodig hebben. Daarnaast blijven we gebruik maken van de inzet van mensen die vanuit de Participatiewet een tegenprestatie moeten leveren.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrijwilligers(organisaties) zijn ondersteund, begeleid en/of gefaciliteerd; ▪ Meer inwoners verrichten vrijwilligerswerk c.q. zetten zich in voor andere inwoners; ▪ Meer inwoners met een hulpvraag zijn samengebracht met vrijwilligers, zowel op kleine (klusjes, wandelen) als grote (schulden, psychosociaal, handicap, alzheimer) vragen; ▪ De samenwerking met het Sociaal Wijkteam m.b.t. kwetsbare inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die in het kader van participatie en activering vrijwilligerswerk doen, is versterkt; ▪ Punt Twa is getransformeerd naar een Vrijwilligers Informatie Punt (VIP); ▪ Vrijwilligers zijn geschoold; ▪ De aanpak voor eenzame inwoners (jong en oud) is, aansluitend op de vraag, gecontinueerd, doorontwikkeld en uitgevoerd waardoor meer inwoners zelfredzaam en minder eenzaam zijn.

b. Maatschappelijke activering

Soms hebben inwoners om wat voor reden dan ook te maken met een leven zonder vast werk. Ze trekken zich terug, zijn afhankelijk van een uitkering en moeten zo rond zien te komen. Als je het over een inclusieve samenleving hebt wil je juist deze mensen actief uitnodigen om mee te doen. Om ze te helpen tot een zinvolle daginvulling, vrijwilligerswerk of op weg terug naar dienstverband te komen, is extra begeleiding nodig. Maar ligt de springplank voor deze inwoners, die al langdurig niet mee kunnen doen, niet in hun eigen woonomgeving? En kunnen we vanaf het begin de sterke kant van de samenleving niet veel meer betrekken? De Kear wil deze vragen graag in pilotvorm oppakken en deze inwoners naar vrijwilligerswerk of een (beschut) dienstverband leiden. Niet alleen met methodieken om de vele persoonsgebonden vaardigheden te versterken en kennis die nodig is om duurzaam mee te doen aan de samenleving. Ook door tegelijkertijd en vanaf het begin de sterke kant van de samenleving in de nabije woonomgeving te betrekken. Met directe samenwerking tussen ondernemers, bedrijven, sleutelfiguren, maatschappelijke organisaties en de inwoners waar het om gaat ontstaat een combinatie van samenlevingsopbouw en maatschappelijke activering. Door samen te inventariseren is in de eigen omgeving werk te vinden. Werk dat nu niet of minder wordt gedaan, maar wel van belang is voor de gemeenschap. Onderhoud en beheer, gastvrouw of gastheer zijn, helpen bij maatschappelijke organisaties of een passende baan in een lokaal bedrijf. De Participatiewet geeft een kader om mensen echt mee te laten doen. Deze mogelijkheden willen wij graag benutten.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
--

▪ Er ligt een voorstel om inwoners zonder dagbesteding te activeren tot en begeleiden naar een zinvolle daginvulling, vrijwilligerswerk of werk met behulp van sociale contacten in de buurt.

c. Betekenisvolle contacten

De medewerkers van De Kear hebben kennis van de algemeen toegankelijke voorzieningen en inwonersinitiatieven in dorpen en kernen binnen de gemeente. Een vrijwilliger die een inwoner begeleidt naar sociale activiteiten kan net dat steuntje in de rug zijn om contacten in het dorp op te bouwen en zich minder eenzaam te voelen. Integraal werken is een belangrijke factor voor effectief sociaal werk. Om zelfwerkzaamheid en participatie te vergroten stimuleren we de sociale samenhang in dorpen en kernen en versterken we collectieve voorzieningen. Daarbij kijken we niet alleen naar het probleemgebied, maar nemen we alle leefgebieden mee. We adviseren en begeleiden inwoners bij het ontwikkelen van inwonersinitiatieven en sluiten aan bij de activiteiten die er al zijn. We vullen aan of versterken naar behoefte en wensen van inwoners.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
--

▪ De werkzaamheden van de kwartiermakers zijn gecontinueerd/voortgebouwd en hun netwerk is benut;   ▪ Meer inwoners nemen deel aan inwonersinitiatieven en algemene voorzieningen om zo contacten op te bouwen;   ▪ Er is meer sociale samenhang in dorpen en kernen;   ▪ Collectieve voorzieningen zijn versterkt;   ▪ Inwonersinitiatieven zijn waar nodig (tijdelijk) ondersteund en versterkt;   ▪ Inwoners zijn bij het ontwikkelen van inwonersinitiatieven geadviseerd en/of begeleid;   ▪ Tweezijdige integratie en sociale ontmoeting tussen nieuwkomers en inwoners is gestimuleerd;   ▪ De samenwerking met Vluchtelingenwerk in het kader van inburgering en nazorg bij doorburgering is versterkt.

d. Armoede en sociale uitsluiting

In veel contacten met inwoners die hulp vragen, blijken armoede en sociale uitsluiting een grote rol te spelen in hun leven. Zo'n drieduizend gezinnen in De Fryske Marren, waarin duizend kinderen opgroeien, leven in armoede. Hoe zo'n situatie ook is ontstaan, hij belemmert hen om mee te doen aan het leven zoals anderen dat wel kunnen. Armoede en sociale uitsluiting hebben grote impact op ouders en kinderen. De weg omhoog weer vinden kan lang duren.

Het Sociaal Wijkteam pakt de individuele ondersteuning op dit gebied op. Aansluitend op de gemeentelijke Kadernota Foarút, van armoede naar integraal kansenbeleid in De Fryske Marren, richt De Kear zich vooral preventief op collectieve voorzieningen. Met voorlichting en advies wijzen we op mogelijkheden van fondsen (waaronder Kindpakket.nl) en ondersteunende instanties (Voed selbank, Kledingbank, VerSUS, etc.). We brengen inwoners samen om elkaar te ondersteunen of initiatieven te ontwikkelen en elkaars talent, kennis en ervaring te gebruiken en daar waar nodig organisaties of ondernemers aan te laten sluiten. Wij kennen de mensen waar het om gaat, weten wat er leeft en speelt en zijn in staat om daarop aan te sluiten en verbindingen te leggen.

Bij armoede spelen ook andere aspecten een rol. Daarom is er aandacht voor opvoedondersteuning, netwerkversterking, preventieve jeugdactiviteiten, positieve gezondheid en bevordering van participatie. We sluiten aan bij dat wat inwoners zelf belangrijk vinden. We werken nauw samen met andere partijen op dit gebied. Tinten is initiatiefnemer van de Alliantie van Kracht, een samenwerkingsverband in het veenkoloniaal gebied van provincies, gemeenten, welzijns- en zorgorganisaties. Doelstelling: veel meer zicht krijgen op omvang en oorzaken van (overerfbare) armoede én de medewerkers gezamenlijk nog beter scholen in effectieve methodieken.

De kennis die wij opdoen in de Alliantie van Kracht zetten wij graag in bij de gemeente De Fryske Marren met het accent op dat wat collectief gedaan kan worden om armoede te bestrijden.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Er heeft voorlichting en advisering plaatsgevonden bij armoede en sociale uitsluiting en er is gewezen op mogelijkheden en fondsen en waar mogelijk geven inwoners voorlichting, informatie en advies aan elkaar;
- Signalen zijn vroegtijdig opgepakt vanuit inwonersinitiatieven en buurt-/opbouwwerk;
- De samenwerking op dit thema met het Sociaal Wijkteam, woningcorporaties en zorgverzekeraars is versterkt (aansluitend op de Kadernota Foarút);
- Laagdrempelige ondersteuning en inzet van vrijwilligers in preventieve aanpak schuldhulpverlening is gerealiseerd (aansluitend op de Kadernota Foarút);
- Taken zijn afgestemd met het Sociaal Wijkteam in het kader van wijziging toegang voor schuldhulp;
- Inwoners ondersteunen elkaar en ontwikkelen zelf initiatieven met gebruik van elkaars talent, kennis en ervaring en daar waar nodig sluiten organisaties of ondernemers aan;
- Er is ingezet op opvoedondersteuning, netwerkversterking, preventieve jeugdactiviteiten, positieve gezondheid en bevorderen participatie;
- Er ligt een voorstel tot het al dan niet aansluiten bij de Alliantie van Kracht.

Prestatie-indicatoren

Uiteindelijk resulteert onze inzet in het behalen van de ambities die door de gemeente geformuleerd zijn:

- Toename percentage inwoners dat aangeeft een zinvolle dagbesteding te hebben;
- Afname percentage personen met hoge emotionele/sociale eenzaamheidsscore;
- Afname percentage inwoners dat geen betekenisvolle contacten heeft buiten werk, school en gezin.

6. Bevorderen mantelzorg

Doel

Inwoners worden niet beperkt door het geven van mantelzorg.

Visie

Mantelzorg is onmisbaar in de hele zorg en de thuiszorg in het bijzonder. Het is belangrijk dat mantelzorgers deze maatschappelijke taak zo goed mogelijk kunnen blijven vervullen. Mantelzorgers verdienen daarom aandacht voor hun inzet en belasting en moeten worden ondersteund zodat ze niet worden beperkt in hun dagelijks functioneren.

Onze methodische aanpak in het welzijnswerk

Mantelzorgers hebben een belangrijke taak maar zijn niet altijd in beeld. Want mantelzorg doe je toch immers "gewoon"? Aandacht voor hun inzet en belasting is een belangrijk onderdeel van sociale netwerkversterking. Mantelzorgers moeten af en toe even tijd voor zichzelf hebben en gebruik kunnen maken van vervangende- of respijtzorg. Een beroepskracht of vrijwilliger neemt de zorg dan even over. Voor de mensen voor wie wordt gezorgd, kan respijtzorg wellicht ook binnen een sociale huiskamer (zie hieronder). In respijtzorg werken we vraaggericht en dus vullen we een en ander, afhankelijk van wensen en behoeften van mantelzorgers, graag verder in. Tot slot helpt het natuurlijk ook om waardering voor de mantelzorg te tonen, zoals tijdens de Dag van de Mantelzorg. Jonge mantelzorgers zijn nog het lastigst te bereiken. Ze praten niet gauw over hun thuissituatie en weten vaak niet waar ze naar toe kunnen. Actief signaleren en actief benaderen is dus noodzaak.

En dat vooral samen met ouders, leerkrachten en andere beroepskrachten of medische zorg voor een ouder thuis. Allemaal kansen om te signaleren of een kind mantelzorgtaken heeft en of in die situatie extra aandacht nodig is.

De Kear wil een verbindende rol vervullen tussen professionals, onderwijs en mantelzorgers en vrijwilligers om de signaleringsfunctie voor jonge mantelzorgers te verbeteren. We willen een beweging in gang zetten waarbij individuele problemen een collectieve verantwoordelijkheid worden van inwoners. In het kader van gebiedsgericht werken, mogen mantelzorgers niet alleen een naam in een overzicht zijn, maar zijn ze bekend bij onze buurtwerkers en hebben we zicht op de kwesties die spelen. We willen onderzoek doen naar de daadwerkelijke behoefte van mantelzorgers. Daarnaast borduren we graag voort op de ervaringen, contacten, activiteiten en werkzaamheden van Punt Twa. Daarbij hoort in ieder geval informatie geven, advies en ondersteuning aan mantelzorgers, organisatie van lotgenotencontacten in de vorm van het Mantelzorg café en conform het programma van eisen de jaarlijkse Dag van de Mantelzorg.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
<ul style="list-style-type: none">
▪ (Jonge) Mantelzorgers zijn in beeld door: actieve benadering en signalering van buurtwerkers (achter de deur), activiteiten, huisartsen, seniorenvoorlichting en zorginstellingen;
▪ (Jonge) Mantelzorgers ontvangen informatie, advies en ondersteuning;
▪ De ondersteunings- en respijtzorgbehoefte onder (jonge) mantelzorgers is geïnventariseerd en aanbod is daarop ontwikkeld of aangepast (voortbordurend op het onderzoek naar respijtzorg);
▪ Vrijwilligers en ouders zijn geschoold in het begeleiden van en ondersteuning geven aan (jonge) mantelzorgers;
▪ De signaleringsfunctie in onderwijs, bij professionals en vrijwilligers is versterkt;
▪ Samenwerking met Stichting Mantelzorg in Balk is versterkt en er ligt een plan voor aanpak in andere kernen;
▪ Respijtzorg voor (jonge) mantelzorgers is met eigen netwerk en vrijwilligers georganiseerd;
▪ Preventieve, ontlastende (ontmoetings)activiteiten en lotgenotenbijeenkomsten zijn georganiseerd (waaronder Fundagen en Mantelzorg café);
▪ Dag van de Mantelzorg is jaarlijks georganiseerd.

Sociale huiskamer

Indien uit het onderzoek komt dat mantelzorgers daar behoefte aan hebben richten we, als vorm van respijtzorg, een sociale huiskamer in. We stellen dan bijvoorbeeld in een dorps huis, MFA of buurtgebouw meerdere dagdelen per week een huiskamer open voor kwetsbare inwoners die veel zorg vragen van hun naaste omgeving. Dit wordt mogelijk gemaakt met en door getrainde lokale vrijwilligers. De inwoner heeft een plezierige dag met aandacht, samen koffie drinken en eten, een spelletje spelen of wandelen. De mantelzorger kan zelf even de dag invullen en wat rust krijgen. De Kear traint de vrijwilligers en begeleidt en adviseert in de organisatie. Zorgpartners verwijzen inwoners en zijn op afroep beschikbaar voor medisch/zorgadvies. Zo kan de inwoner langer thuis blijven wonen en geïndiceerde zorg minder of later worden ingezet. In dat kader zoeken we samenwerking met het project Tichtby, dat zich richt zich op het creëren van een dagbesteding in de buurt in plaats van geïndiceerde dagbesteding elders.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
<ul style="list-style-type: none">
▪ Er ligt een voorstel voor het al dan niet openstellen van een sociale huiskamer voor de hulpbehoevenden waarvoor mantelzorgers zorgen;
▪ Er is verbinding gemaakt met het project Tichtby.

Prestatie-indicatoren

Uiteindelijk resulteert onze inzet in het behalen van de ambities die door de gemeente geformuleerd zijn:

- Afname percentage inwoners dat belemmeringen ervaart in de dagelijkse bezigheden door zorg te geven aan een hulpbehoevende naaste.

7. Versterken inwonersinitiatieven

Doel

Inwoners zetten zich in voor de samenleving en voor elkaar en leven in harmonie met elkaar samen.

Visie

Er bestaat een sterke samenleving. Inwoners leven zoveel mogelijk zelfstandig met aanvulling van hun sociaal netwerk als het nodig is. Inwoners voelen zich veilig en verantwoordelijk voor hun sociale en fysieke leefomgeving. Ze helpen elkaar en spreken elkaar aan op elkaars verantwoordelijkheden.

Onze methodische aanpak in het welzijnswerk

Om inwonersinitiatieven te versterken zetten we in op het stimuleren, faciliteren en ondersteunen bij een actieve en zorgzame samenleving, het omzien naar elkaar en het samen dragen van verantwoordelijkheid. Voorbeelden hiervan zijn Biners, burenhulp, buurtbemiddeling, vroegsignalering en ondersteuning van mensen met een mentale kwetsbaarheid of afwijkend gedrag. Hieronder volgt een toelichting op alle onderdelen.

a. Leefbaarheid: een actieve en zorgzame samenleving

Bij de uitvoering van de Wmo 2015, de Jeugdhulp en de Participatiewet zijn actieve en betrokken inwoners en vrijwilligers een belangrijke basis voor een leefbare en zorgzame samenleving. De gemeente De Fryske Marren vraagt inwoners meer verantwoordelijkheid te nemen voor hulpvragen. In hun gezin, voor ouders of familie, maar ook voor buurtgenoten. Mantelzorgers en vrijwilligers hebben een belangrijke rol. Ook inwoners wensen betrokkenheid en samenwerking. Ze willen graag zelf het heft in handen nemen en zoeken naar vormen om zich te organiseren.

Onze buurtwerkers gaan in gesprek met inwoners en inwonersverenigingen van dorpen en kernen. We brengen eerst in kaart wat er al wordt gedaan en waar men tevreden over is. Of inwoners nu hulp nodig hebben of niet, ze kennen hun buurtwerker en weten hem of haar te vinden als het wél nodig is. Die buurtwerker kan ook met vragen activeren. Bijvoorbeeld door toegankelijkheid als thema te introduceren. Hoe toegankelijk is onze wijk of ons dorp als je een lichamelijke beperking hebt? Kun je komen waar je wilt zijn? Is een schouw of dorps- of buurtfoto een middel om daar eens met elkaar naar te kijken? Wat willen inwoners realiseren in de gemeenschap? Hoe willen ze daaraan werken? Wie zijn betrokken en is er voldoende draagvlak? Bij deze verkenningen heeft de buurtwerker een adviserende en begeleidende rol en kan kennis inbrengen, vragen in een breder perspectief zetten, samenwerkingspartners introduceren, kijken of het past binnen gemeentelijk beleid of welke fondsen mogelijk beschikbaar zijn. We willen dorps- of gebiedsplannen opstellen. Vooral wanneer plannen realiseren wat langer duurt, kan dat helpen om focus en structuur te houden in inwonersgroepen. Maar het is aan de inwoners welke route en werkwijze ze kiezen. Het moet bij hen en hun gemeenschap passen. Met een outreachende werkwijze gaan we tijdens (ontmoetings)activiteiten en op ontmoetingspunten met de inwoners van De Fryske Marren in gesprek om te peilen welke vragen er leven en bij welke initiatieven we ze kunnen ondersteunen.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
<ul style="list-style-type: none">
▪ Er is geïnventariseerd bij inwoners(verenigingen) waaraan behoefte is, waarover men tevreden is en bij welke initiatieven ze ondersteuning wensen;
▪ Sociaal werkers zijn lokaal actief, bekend en benaderbaar;

- Inwonersinitiatieven om leefbaarheid van de omgeving te verbeteren zijn ondersteund en tot stand gekomen;
- Inwoners zijn meer betrokken bij elkaar en hun wijk of dorp;
- Actieve (buurt/dorps)organisaties en verenigingen werken in de dorpen samen aan een op de vraag afgestemd aanbod;
- Er zijn sociale verbanden gecreëerd in dorpen tussen de aanwezige basisvoorzieningen en actieve organisaties en verenigingen;
- Inwoners nemen meer (zelfstandig) de verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid en voorzieningen;
- Inwonersinitiatieven en voorzieningen die door inwoners worden gedragen zijn toegenomen;
- De samenwerking met de dorpencoördinatoren is versterkt en er is structureel overleg.

b. Buurtwerk gericht op omzien naar elkaar, samen verantwoordelijkheid dragen

De buurtwerker maakt met inwoners een schets van het dorp of de kern, met plaats voor alles dat een gemeenschap nodig heeft om sterk en vitaal te zijn. Een dorps- of buurtfoto kan een instrument zijn om samen met de inwoners, woningcorporaties, gemeente en politie dorp of kern te beoordelen. Ouderen en kinderen betrekken geeft vaak nieuwe inzichten over de inrichting van de fysieke ruimte. Dat kan in negatieve en positieve zin uitnodigend werken. Hoe zit het met de speelruimte voor kinderen? Kunnen ouderen even ergens gaan zitten waardoor ze juist wel die wandeling naar de supermarkt aandurven? Vanuit het perspectief van elkaar helpen kan ook een sociale buurtschouw worden gehouden. Daar komen ook punten aan de orde die anders vaak pas worden benoemd bij problemen. Zoals afwijkend gedrag van inwoners die mogelijk overlast veroorzaken of een gevoel van onveiligheid geven. Inwoners kunnen, op basis van de resultaten, een plan maken over hoe ze hiermee verder willen en wat ze daarbij nodig hebben.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Sociale 'dorpsschouw' is periodiek uitgevoerd en knelpunten zijn per dorp of gebied in beeld;
- Op basis van de resultaten van de sociale dorpsschouw hebben inwoners, al dan niet met ondersteuning, zelf plannen gemaakt.

c. Biners, versterken van sociale cohesie

Conform het programma van eisen gaan we het project Biners volgens het beschreven projectplan verder ontwikkelen en implementeren met als doel om de sociale verbondenheid in de dorpen, wijken en buurten te versterken. De werkwijze bevat een digitaal platform (met initiatieven en voorzieningen van en voor inwoners), opgezet en beheerd door vrijwillige, getrainde buurtverbinders en ondersteund door buurtwerkers. Voor de start is draagvlak bij de buurtbewoners nodig.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Er is voortgeborduurd op de werkzaamheden van de kwartiermakers en hun expertise en netwerk is ingezet om Biners te voeden en ondersteunen in het uitvoeren van hun taken;
- Er is een ondersteuningsstructuur voor vrijwillige Biners;
- De sociale verbondenheid tussen (groepen) inwoners is versterkt;
- Het project Biners is doorontwikkeld en uitgevoerd;
- De sociale verbondenheid in dorpen en buurten is versterkt;
- Het digitaal platform 'Mijn Buurtje' voor informatie, uitwisseling en stimuleren van ontmoeting is operationeel;
- Er is een netwerk van geschoolde vrijwillige Biners.

d. Burenhulp

Met een klein beetje hulp en aandacht kunnen mensen vaak prettiger en langer thuis blijven wonen. In onze maatschappij met drukke werkweken en familie die vaker op afstand woont, is hulp uit de directe omgeving minder vanzelfsprekend. Hulpvragers en vrijwillige hulpbieders met elkaar in contact kunnen brengen is dus wenselijk. Als burenhulp of maatje bied je hulp en/of ondersteuning bij iemand thuis die geen of een niet toereikend netwerk heeft. Bijvoorbeeld met boodschappen doen, klusjes in huis, helpen bij vervoer of toedienen van medicijnen. In overleg met inwoners en inwonersverenigingen willen we een vorm van burenhulp ontwikkelen passend bij wat nodig en wenselijk is in De Fryske Marren.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
<ul style="list-style-type: none">
▪ Er is een vorm van burenhulp ontwikkeld en uitgevoerd passend bij wat nodig en wenselijk is in de dorpen;
▪ Hulpvragers en vrijwillige hulpbieders zijn met elkaar in contact gebracht;
▪ Maatjes zijn bij inwoners thuis ingezet als hulp/ondersteuning bij kleine klusjes.

e. Buurtbemiddeling

Een conflict tussen buren heeft negatieve invloed op woonplezier. Hoe eerder dit bespreekbaar wordt gemaakt hoe beter. In meerdere stichtingen hebben we buurtbemiddeling door getrainde vrijwilligers ontwikkeld en uitgevoerd. De buurtbemiddelaars zetten zich al in een vroeg stadium in en helpen het gesprek tussen buren op gang. Ze bedenken geen oplossingen, maar zorgen met hun methodiek dat de buren dat zelf doen. Inwoners kunnen zich zelf melden, maar ook wijkagenten, gemeente of de woningcorporaties melden vaak. Op basis van de positieve evaluatie van het huidige Buurtbemiddeling project, dat nog met een jaar kan worden verlengd, maken we een vervolg plan van aanpak.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten
<ul style="list-style-type: none">
▪ Er is een vervolgplan gemaakt en middelen zijn aangevraagd.

f. Preventie en signalering: wie woont er in mijn straat?

Medewerkers van De Kear gaan naar de inwoners toe en werken samen met veel partners. We hebben oog en oor voor wat er werkelijk speelt. Zo signaleren we of krijgen we signalen van anderen. Bij signalering van mensen met een mentale kwetsbaarheid of afwijkend gedrag ("de verwarde personen") is vertrouwen nodig. Deze mensen verbleven vroeger vaak in instellingen en wonen nu met medicatie en begeleiding zelfstandig of in groepsverband in dorp of buurt. De inclusieve samenleving. Er is daarbij vooraf niet altijd goed nagedacht over hoe de samenleving deze nieuwe buurtbewoners een plek kan geven. Hoe ga je om met mensen met psychiatrische ziektebeelden, een verstandelijke beperking of autisme? Hoe worden ze opgenomen in de sociale verbanden in dorp of buurt? Samenwerking tussen Welzijn en GGZ/Reik/Kinnik, woningcorporaties en inwoners kan leiden tot een aanpak die in ieder geval een platform biedt voor buurtbewoners om in gesprek te gaan, elkaar beter te leren kennen en begrijpen. Angst en gevoelens van onveiligheid hebben vaak te maken met onbekendheid. Kennismaken helpt. De presentiemethodiek kan daarin een goed instrument zijn om samen te volgen. Maar is dat genoeg om goed te kunnen samenleven? In verschillende gemeenten wordt daarvoor al samengewerkt tussen zorg en de welzijnsorganisatie en inwoners. We willen ook in De Fryske Marren het initiatief nemen en inwoners en partijen uitnodigen om dit met ons te doen. Om te beginnen met een pilot in een dorp of buurt waar dit speelt om samen al werkende weg te leren.

Beschrijving speerpunten/gewenste resultaten

- Mensen met een mentale kwetsbaarheid of afwijkend gedrag zijn vroegtijdig gesignaleerd;
- In een dorp of buurt is samen met inwoners en ketenpartners (zorginstellingen, woningcorporaties) een pilot uitgevoerd hoe om te gaan met inwoners die kwetsbaar of geestelijk in de war zijn, een verstandelijke beperking of psychiatrisch ziektebeeld hebben (aansluitend op de gemaakte samenwerkingsafspraken in het kader van Thuis in de Wijk);
- Op basis van de pilot ligt er een implementatieplan hoe inwoners worden ondersteund en/of elkaar kunnen ondersteunen in het omgaan met inwoners die kwetsbaar of geestelijk in de war zijn, een verstandelijke beperking of psychiatrisch ziektebeeld hebben.

Prestatie-indicatoren

Uiteindelijk resulteert onze inzet in het behalen van de ambities die door de gemeente geformuleerd zijn:

- Toename percentage inwoners dat zich actief inzet voor de buurt.
- Toename percentage inwoners dat zich actief inzet in vrijwilligerswerk.
- Toename percentage dat actief deelneemt aan verenigingsleven.
- Toename percentage maatschappelijke participatie.
- Toename percentage met inzet voor anderen en maatschappelijke doelen, te weten zorghulp behoevende naaste, aandacht voor burenzorgwekkende situaties en hulp aan burenen.
- Toename percentage inwoners dat burenhulp geeft op gebied van opvangen kinderen, medicijnen toedienen en persoonlijke verzorging, klusjes in huis, schoonmaken en koken, helpen bij vervoer en hulp bij boodschappen.
- Toename percentage buurtbewoners dat op een prettige manier met elkaar omgaat.
- Toename percentage buurtbewoners dat zich thuis voelt in de buurt.
- Afname percentage buurtbewoners dat de buurt niet als veilig ervaart.
- Afname percentage buurtbewoners dat overlast van anderen ervaart.

8. Monitoring en verantwoording

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het onafhankelijk sociaal planbureau van CMO STAMM. Dit bureau heeft de kennis en expertise om aan de gevraagde onderzoeksopdracht te voldoen en onderzoeksresultaten te vertalen naar effectieve methodieken. Bovendien hebben zij toegang tot veel bronnen, waaronder CBS-gegevens en eigen onderzoeksgegevens.

Voor het welzijnswerk zijn twee gemeentelijke doelstellingen leidend en richtinggevend, te weten:

1. Iedereen doet (naar vermogen) mee: de inclusieve samenleving
2. Een sterke dragende samenleving met goede en toegankelijke basisvoorzieningen

De opdracht is hieruit door de gemeente verder vertaald naar concrete doelen die zijn uitgewerkt in (groepen van) prestatie-indicatoren en bijbehorende streefwaarden.

We gaan de ontwikkelingen (langjarig) volgen en de relatie van de prestaties met de gemeentelijke doelen duiden. Het eerste jaar staat in het teken van het samen ontwikkelen en vormgeven van onderzoek binnen het welzijnswerk. In de jaren die daarop volgen, voeren we de onderzoeken uit en vormen deze input voor beleid en praktijk.

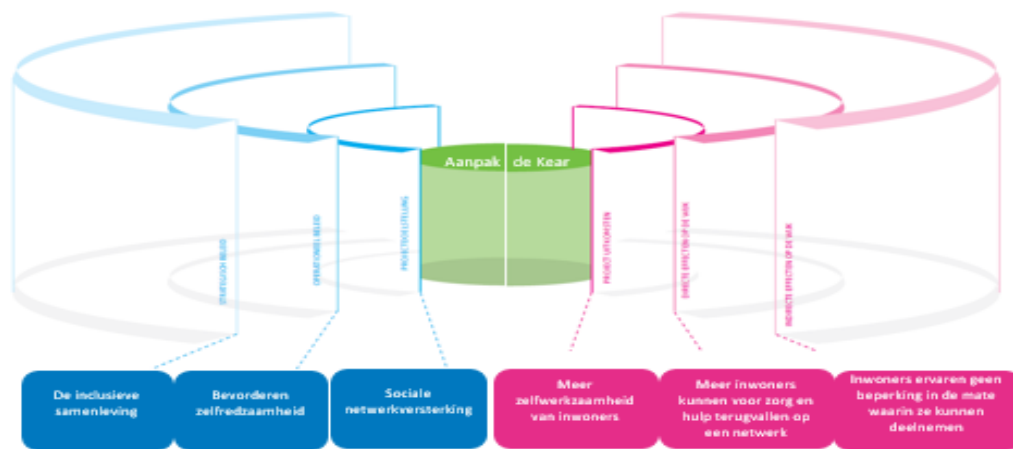
Het volgen van de ontwikkelingen en het duiden vraagt als het ware om een thermometer die steeds in het gebied wordt gestoken om de “temperatuur” te meten. Dit is monitoring. Monitoring is geen effectmeting, maar je kunt wél (beoogde) effecten vergelijken met de doelen, waarmee de bijdrage van het welzijnswerk aan de gemeentelijke doelstellingen inzichtelijk gemaakt kan worden.

Doelen en effecten

Aan de hand van het voorbeeld ‘Sociale netwerkversterking’ als één van de interventies van het

welzijnswerk laten we zien hoe we doelstellingen op verschillende abstractieniveaus met elkaar laten samenhangen. De aanleiding voor deze interventie is de doelstelling 'bevorderen zelfredzaamheid'. Achter deze doelstelling zit een hogere, abstracte doelstelling 'iedereen doet (naar vermogen) mee': de inclusieve samenleving.

De interventie heeft in eerste instantie een kring van concrete projectuitkomsten (de output), *meer zelfwerkzaamheid van de inwoners* (de binnenste rechthoek van onderstaande figuur). Maar waar het vooral om gaat zijn de directe gevolgen -de beoogde effecten- namelijk (de prestatie-indicator) *'dat meer inwoners van de Fryske Marren terug kunnen vallen op een netwerk voor zorg en hulp'* (de tweede ring van onderstaande figuur). Het inzichtelijk maken van de bijdrage van het welzijnswerk aan de gemeentelijke doelstellingen betreft daarmee de twee binnenste ringen in de figuur.

Bron: Weten wat werkt.

Indicatoren gekoppeld aan de doelen die het welzijnswerk moet behalen

1. De inzet op en ondersteuning van inwonerinitiatieven, verenigingen en (vrijwilligers)organisaties in de samenleving,
Output: Fte en € t.b.v. ondersteuning van inwonersinitiatieven, vereniging en (vrijwilligers)organisaties
2. De inzet op en ondersteuning van groepen van individuele inwoners,
Output: Fte en € t.b.v. ondersteuning van inwoners die een beperking ervaren
3. Het aantal inwoners en (vrijwilligers)organisaties dat zich inzet voor de samenleving. Het vergroten van het percentage en aantal inwoners van de gemeente De Fryske Marren dat zich inzet voor de samenleving en elkaar, al dan niet in georganiseerd verband. Door hun inzet wordt de draagkracht en het draagvlak in de samenleving groter om vanuit inwoners en organisaties inzet te plegen voor kwetsbare inwoners.
Outcome: indicatoren uit Burgerpeiling
  - Deelname verenigingsleven
  - Vrijwilligerswerk
  - Zorg aan hulpbehoevende naaste
  - Aandacht voor burens in een zorgwekkende situatie
  - Hulp aan burens
  - Vrijwilligerswerk nu en in de toekomst
4. Bekendheid van de welzijnsorganisatie
5. Tevredenheid over de welzijnsorganisatie

Daarnaast zijn ook nog andere prestatie-indicatoren genoemd die niet in bovenstaand lijstje staan. Aan deze indicatoren zijn ook geen streefwaarden gekoppeld. De meeste komen niet uit de Burgerpeiling, maar zullen we moeten halen uit andere bronnen (GGD, Gezondheidsmonitor, CBS). Voor deze indicatoren is het zaak om aan het begin een 'nulmeting' te doen, zodat we de jaren daarna daaraan kunnen refereren.

De onderzoeksmethode

Voor de specifieke vraag die voorligt, is kwantitatief onderzoek het meest voor de hand liggend. Via een kwantitatieve insteek wordt namelijk feitelijk het bereik van het welzijnswerk, de actieve participatie en de mate van tevredenheid gemeten. De daarvoor benodigde informatie kan rechtstreeks bij de bron worden gehaald, namelijk:

- de jaarlijkse burgerpeilingen die de gemeente vanaf 2019 laat uitvoeren;
- het registratiesysteem collectieve interventies van Sociaal Werk De Kear;
- inwoner(klant)tevredenheid, medewerkers- en ketenpartnertevredenheidsmetingen;
- beschikbare databronnen zoals CBS, GGD en de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein.

Er wordt, door te tellen en te vertellen, gerapporteerd op resultaat en op de bijdrage van het welzijnswerk aan de gemeentelijke doelstellingen. Wij hechten grote waarde aan het verhaal van inwoners achter de "kille" cijfers. We combineren daarom waar dat kan (harde) feiten en cijfers met (zachte) data over de beleving van inwoners.

Registratiesysteem

Sociaal Werk De Kear richt een registratiesysteem in om collectieve interventies te monitoren. Bij het inrichten van het registratiesysteem worden de in de opdracht genoemde prestatie-indicatoren integraal meegenomen. Op deze manier kunnen we de toegevoegde waarde van onze dienstverlening aantonen. Tintenbreed is een referentiemodel ontwikkeld dat de impact van de collectieve dienstverlening inzichtelijk kan maken. Dit model is gekoppeld aan ons registratiesysteem.

Bekendheid en tevredenheid

Onder klanten, netwerkpartners én medewerkers voert Sociaal Werk De Kear tevredenheids-onderzoeken uit. Op deze manier kunnen we de bekendheid van en de tevredenheid over de dienstverlening aantonen.

9. Medewerkers

De Kear biedt een omgeving waarin medewerkers kunnen leren en zich kunnen ontwikkelen. In de notitie Kader Professionalisering van Tinten benoemen we de competenties die nodig zijn om de transformatieopdracht uit te voeren en hoe we ze willen verwerven. Die competenties zijn vertaald in de functieprofielen. Procesmatige competenties worden steeds belangrijker. Wij geven aandacht aan het snelle en het trage leren. Leren door training (snel) en door reflectie, leren van en met elkaar (traag). Integraal werken is de kern van de transformatie van het sociaal domein. In een complexe omgeving kunnen taken zonder samenwerking niet effectief worden uitgevoerd; daarin is teamwerk bepalend. Collega's ondersteunen elkaar en leren van en met elkaar. Integrale dienstverlening vraagt dus om integrale teams waarin ieders expertise wordt gewaardeerd.

In de teams wordt het leiderschap gedeeld. Verschillende teamleden vullen (leiderschaps)rollen in. Teams hebben voldoende regel- en stuurmogelijkheden om in staat te zijn zelfstandig problemen in uitvoering en in regeltaken op te lossen. We noemen dit zelforganiserende teams. Gedeeld leiderschap leidt tot een sterker teamvertrouwen, een sterkere teamsamenhang en betere teamprestaties.

De teamcoach begeleidt de teamontwikkeling, met ondersteuning van adviseurs vanuit Tinten.

Medewerkers en professionaliteit

De Kear werkt met hbo-opgeleide medewerkers. Alle medewerkers zijn opgeleid als T-shaped professionals die integraal samenwerken met de inwoners, de vrijwilligersorganisaties, het Sociaal Wijkteam en de ketenpartners. De horizontale lijn van de T staat voor brede basiskennis op de gebieden jeugd, geestelijke gezondheidszorg, licht verstandelijke beperking, ouderen en participatie. De verticale lijn staat voor opleiding, werkervaring en een specialisatie op minimaal één van deze gebieden. Verder zijn ze allround inzetbaar en werken ze outreachend en verbindend.

In De Fryske Marren gaan we werken met twee gebiedsteams die outreachend werken vanuit Joure (Noord) en Lemmer (Zuid). Elk team bestaat uit 8 medewerkers: 3 buurtwerkers en 5 buurtwerkers sport en cultuur. In elk team is specifieke kennis aanwezig van samenlevingsopbouw, ouderenwerk, jongerenwerk en sport, bewegen en cultuur. Ook gaan we consultants/coördinatoren inzetten met specifieke kennis van mantelzorgondersteuning (inclusief jonge mantelzorgers) en vrijwilligersondersteuning. De teams worden ondersteund door een teamcoach en een adviseur samenlevingsopbouw.

Diepteprofielen en teamsamenstelling

We hanteren drie functieprofielen voor onze medewerkers. De reikwijdte van het breedteprofiel en het diepteprofiel omschrijven we als volgt:

Adviseur samenlevingsopbouw

De adviseur samenlevingsopbouw ontwikkelt met inwoners en andere partijen inwonersinitiatieven. Innovatie en verbinding tussen diverse beleidsterreinen (sociaal en ruimtelijk) zijn daarbij belangrijke kenmerken. De adviseur samenlevingsopbouw heeft een helicopterview, kan maatschappelijke vraagstukken analyseren en partijen bij elkaar brengen. Zij heeft een adviserende en begeleidende rol naar collega's en draagt bij aan hun professionele ontwikkeling in het gebiedsteam.

Buurtwerker hbo

Deze professional heeft de expertise om kennis en talenten te benutten en te versterken. De buurtwerker is breed toegankelijk en is gericht op het stimuleren van de zelforganisatie, zelfregie en eigen verantwoordelijkheid van mensen. Het doel van de functie is om de mogelijkheden van de sociale infrastructuur van dorp of kern optimaal te benutten voor de doelgroep(en). De buurtwerker handelt zelfstandig in vraagstukken die bepaald worden door het karakter van de groep en de aard van de tegenstellingen of weerstanden. De buurtwerker werkt samen met de adviseur samenlevingsopbouw in het ontwikkelen en stimuleren van inwoners of inwonersinitiatieven.

Buurtwerker sport en cultuur (BSC)

De BSC heeft de expertise om sport, gezondheid en cultuur in de breedste zin van het woord te stimuleren zodat het bijdraagt aan de ontwikkeling op fysiek, sociaal en cognitief gebied van de doelgroep. Participatie speelt daarin een belangrijke rol. De BSC is de verbindende factor tussen sportverenigingen, cultuurinstanties, onderwijs (jeugd), wijkraden, huisartsen en zorginstellingen (volwassenen) ten behoeve van de doelgroep jeugd (kinderen en jongeren) en de doelgroep volwassenen (inwoners met psychische klachten, gezondheidsproblemen, verstandelijke beperkingen en 65+).

Beroepsregistratie

Alle medewerkers zijn in het Registerplein in de relevante "kamer" geregistreerd, voornamelijk bij sociaal werkers. Registerplein draagt bij aan de borging en verbetering van de kwaliteit van professionals. Tinten stelt alle medewerkers in staat hun deskundigheid hoog te houden.

Strategisch personeelsbeleid

Medewerkers maken het verschil in onze organisatie. Zij zijn degenen die dagelijks in dorpen en buurten het nieuwe sociaal werk vormgeven.

Voor De Kear is en blijft vakmanschap het speerpunt. We willen dat onze medewerkers in staat zijn het goede goed te doen. Het strategisch personeelsbeleid Benutten van kracht en talenten ondersteunt deze gedachte en geeft richting aan de ontwikkeling van medewerkers met behulp van HR-instrumenten.

Het begint met zorgvuldige werving en selectie. Een assessment maakt deel uit van de selectieprocedure van de teamcoach. In het eerste jaar doen alle medewerkers een Big Five-persoonlijkheidstest en een 360° feedback-onderzoek. Aan de hand van deze gegevens stellen zij met hun teamcoach een persoonlijk ontwikkelplan op. Jaarlijks voert de teamcoach gesprekken met de medewerkers over hun ontwikkeling en resultaten en bekijken ze de voortgang van hun ontwikkelplan. Op basis van de uitkomsten stellen zij het plan bij.

Alle sociaal werkers worden direct geschoold op de basistrainingen van de Tinten Academie. Deze gaan over doelgroepen (zoals LVB, ggz, ouderen, jeugd), samenlevingsopbouw, Signs of wellbeing, netwerkversterking en samenwerking in de keten (huisartsen). Deze trainingen versterken de balk van de T. De verdiepingstraining die volgt op de basistrainingen is bedoeld voor de specialisten (poot van de T). Naast scholing kunnen medewerkers hun professionaliteit ontwikkelen en hun kennis verdiepen met reflectiebijeenkomsten en leerkringen. Ze zijn verantwoordelijk om hun eigen professionaliteit op peil te houden door trainingen te volgen, lezingen bij te wonen en mee te doen met intervisiegroepen en leerkringen. Welke trainingen en leerkringen zij volgen bepalen ze in overleg met de teamcoach. Medewerkers maken hierbij onder meer gebruik van ons digitaal platform voor e-learning en talentontwikkeling, Pynter. Dit is ook een platform waar medewerkers terecht kunnen met vragen en het biedt mogelijkheden om te brainstormen met collega's van andere stichtingen van de Tintengroep.

Daarnaast loopt een programma Zelforganiserende Teams. Dit programma ondersteunt leden van de gebiedsteams bij hun onderlinge samenwerking en hun focus op de dienstverlening. De trainingen en het programma vinden zoveel mogelijk in of dichtbij de gemeente plaats.

Om de professionaliteit van onze medewerkers volledig tot haar recht te laten komen, zetten we stevig in op optimaliseren van de onderlinge communicatie, de ict-omgeving en de digitale werkprocessen.

10. Organisatie

Op 1 september 2019 is Sociaal Werk De Kear operationeel. De nieuwe werkorganisatie valt onder de 'Tintenparaplu' en is direct bedrijfskundig operationeel. De organisatie is, net als de andere stichtingen van de Tintengroep, een lokale, zelfstandige stichting met een eigen jaarrekening en een eigen begroting. Ook heeft De Kear vanaf 1 september 2019 een eigen website waarop inwoners, vrijwilligers en professionals relevante informatie kunnen vinden. Voor de overhead vanuit de backoffice van Tinten kan gebruik worden gemaakt van de diensten van het bedrijfsbureau. Het gaat om de afdelingen Bestuur, Financiële- en loonadministratie, HR, Control, Facilitaire dienstverlening, Kwaliteit, Communicatie en Automatisering.

Alle medewerkers hebben vanaf 1 september 2019 toegang tot hun eigen digitale werkomgeving Tintranet en kunnen registreren in het cliënt- en registratiesysteem Regas. Ze worden ter plaatse aangestuurd door een teamcoach. De leidinggevende/projectleider en de bestuurder fungeren als gezamenlijk aanspreekpunt voor bestuurlijk overleg en leidinggevende met teamcoach voor ambtelijk overleg. Beide leggen verantwoording af aan de (eenhoofdige) raad van bestuur. De raad van toezicht ziet toe op de besluiten van de voorzitter van de RvB.

Een team van medewerkers

Op 1 september 2019 staat er een team van medewerkers van Sociaal Werk De Kear bestaande uit 15,9 fte aan personeel. Het gaat om hbo-geschoolde buurtwerkers (Sport en Cultuur), een leidinggevende/projectleider, een teamcoach, een adviseur samenlevingsopbouw met coachende

vaardigheden en een ondersteunende managementassistent. Zij beschikken vanaf de eerste dag over een telefoon, laptop en werkend e-mailadres.

Sociaal Werk De Kear werkt vanuit twee gebiedsteams, één in het noorden van de gemeente, Joure en één in het zuiden, Lemmer. Zij werken vanuit deze standplaatsen outreachend voor het hele gebied dat de gemeente De Fryske Marren bestrijkt. Er zijn weliswaar vaste gezichten en aanspreekpunten per dorp of kern, maar er wordt als één team samengewerkt. De teamcoach en adviseur samenlevingsopbouw worden ingezet voor beide teams. De teamcoach richt zich specifiek op teamontwikkeling tot zelforganiserende teams, HR, coachen op (werk)processen en de adviseur op de inhoud van samenlevingsopbouw.

Kwaliteit van de interne organisatie

Wij zijn een HKZ-gecertificeerde organisatie. Daarmee laten we zien dat wij serieus werk maken van kwaliteit van dienstverlening en voldoen aan de eisen die daaraan gesteld worden door klanten, professionals en relevante stakeholders. We hebben intern de zaken goed op orde, stellen de klant centraal en werken voortdurend aan het verbeteren van de dienstverlening. Dit doen wij door met interne audits de toepassing van onze beleidsafspraken te toetsen, zowel met betrekking tot de primaire (individueel én collectief) als ondersteunende processen. Verder maken we een analyse van klachten en incidenten, doen we tevredenheidsonderzoeken (onder klanten, netwerkpartners én medewerkers) en voeren we regelmatig risicoanalyses uit. Ons uitgangspunt is altijd om met deze instrumenten verbetermogelijkheden in onze organisatie op te sporen om onze klanten, partners en opdrachtgevers betere dienstverlening te kunnen bieden. Dit resulteert onder meer in een gemiddelde, Tintenbrede, klanttevredenheids- en netwerktevredenheidsscore van een 7,7.

Door de combinatie van zelfstandige lokale uitvoeringsorganisaties en de kracht van samenwerking binnen de Tintengroep kan er voor de overhead gebruik worden gemaakt van de diensten van het bedrijfsbureau. Het gaat om: Bestuur, Financiële- en loonadministratie, HR, Control, Facilitaire dienstverlening, Kwaliteit, Communicatie en Automatisering. Deze organisatievorm zorgt dat die afdelingen volwaardig en professioneel kunnen worden ingericht en levert bovendien een besparing op de overhead van de lokale werkorganisaties op. Daarnaast kunnen wij door deze manier van samenwerken voor maatschappelijke opgaven extra onderzoek- en ontwikkelcapaciteit inzetten. Vanuit deze onderzoeksresultaten leren en ontwikkelen we voortdurend.

Wij staan garant voor kwalitatief goed personeel. We willen dat onze medewerkers in staat zijn het goede goed te doen. Het strategisch personeelsbeleid Benutten van kracht en talenten (zie ook hoofdstuk 10) ondersteunt deze gedachte en geeft richting aan de ontwikkeling van medewerkers met behulp van HR-instrumenten. Trainen en ontwikkelen van kennis en vaardigheden van onze werkers én onze vrijwilligers staan hoog in het vaandel. Zij kunnen gebruik maken van de aangeboden trainingen van de Tintenacademie en Vitaal Vrijwilligerswerk. We zoeken hierin zo veel mogelijk aansluiting bij opleidingscentra in Friesland (NHL Stenden Hogeschool, Vrijwilligers Academie Fryslân). We zetten Pynter, een digitaal platform voor e-learning en talentontwikkeling, in voor de persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers. Het is ook een platform waar medewerkers terecht kunnen met vragen en biedt mogelijkheden om te brainstormen met collega's van andere werkorganisaties van Tinten. Op die manier is er continue uitwisseling van kennis en ervaring mogelijk wat ten goede komt aan de kwaliteit van dienstverlening.

Ook de randvoorwaarden wat betreft het gebruik van huisvesting en apparatuur als laptops, telefoons en het gebruik van het Tintennetwerk (Tintranet) is binnen de organisatie goed geregeld. We zetten stevig in op het optimaliseren van de onderlinge communicatie, de ICT omgeving en de digitale werkprocessen. Ook hiervoor maken we gebruik van de diensten van het bedrijfsbureau.